

Közelítés az iskola nyelvéhez- A bemutató óra és a bemutatott tevékenységek leírása

A pedagógus neve: Sinkovics Ádám

Műveltségi terület: magyar nyelv és irodalom

Tantárgy: irodalom

Osztály: 9. osztály

Az óra témája: Homéroszi eposzok- Odüsszeia

Az óra cél és feladatrendszere attitűdök, készségek, képességek:

- Tájékozódás a tankönyvben, füzetben, tanórai jegyzetben.
- Szövegértés fejlesztése.
- Az otthoni tanulás elősegítése.
- Tanulási technikák fejlesztése.
- Szövegalkotás fejlesztése.
- Önálló és társas munka.
- IKT eszközhasználat.
- Kritikai gondolkodás fejlesztése.
- Együttműködési készségek fejlesztése.

Az óra didaktikai feladatai: ráhangolódás, gyakoroltatás, reflektálás a tanult ismeretekre, ellenőrzés, értékelés.

Tantárgyi kapcsolatok: történelem, informatika, művészetek

Felhasznált források:

- Irodalom tankönyv 9, Oktatási Hivatal 2020
- Pethőné Nagy Csilla: Irodalom 9. Nemzedékek Tudása Tankönyvkiadó, Budapest 2009
- Pethőné Nagy Csilla: Módszertani kézikönyv, Korona Kiadó, Budapest, 2005
- Mohácsy Károly: Irodalmi szöveggyűjtemény a középiskolák 9. évfolyama számára, Krónika Nova Kiadó, Budapest, 2010

Eszközök:

tankönyv, saját készítésű feladatlap, tanulói füzet, tablet, programok

A bemutatott tevékenység megnevezése	Leírása	Céljai	Eszközök	Megjegyzés
Szóösszerakó	Összekevert betűkből idegen szavak, vagy a tananyaghoz tartozó szavak kirakása a wordwall program segítségével.	A szószintű szövegértés fejlesztése, idegen szavak, nevek, fogalmak gyakoroltatása.	internetképes eszköz	https://wordwall.net/hu

A bemutatott tevékenység megnevezése	Leírása	Céljai	Eszközök	Megjegyzés
IKT feladatlap	A tankönyvi szöveg idegen szavainak értelmezését és a magyarázó szöveg struktúrájának hatékonyabb megismerését segítő feladat.	Idegen szavak, kifejezések elsajátításának segítése, a tankönyvi szöveg befogadásának elősegítése.	feladatlap, tankönyv, internetképes eszköz	
Képregénykocka	Egy irodalmi jelenet tanulói interpretációját segítő feladat.	Az adott téma többszemponú ábrázolása, a szereplők érzelem és gondolatvilágának megjelenítése.	internetképes eszköz, tankönyv, tanulói jegyzetek	A készítendő alkotás kritériumai: <ul style="list-style-type: none"> - egy felirat - legalább egy szereplő gondolatainak megjelenítése képkockaként - esztétikus és kreatív kivitelezés

A bemutatott tevékenységek leírása és

Az olvasás, szövegértés fejlesztése különböző szinteken történhet a tanórák keretén belül. A fejlesztő feladatoknak és ezek órai integrációjának az elsődleges célja, hogy a különböző okokból nyelvi hátránnyal küzdő tanulók oktatása során a tananyag közvetítése olyan módszertanon keresztül történjen, ami funkciójában a magyar nyelvi fejlesztést is szolgálja. A tanulók fejlesztése nem maradhat abba az általános iskolát követően, jóllehet a szakirodalmak szerint a legnagyobb fejlesztést és fejlődést az általános iskolai évek alatt lehet elérni a tanulókkal. Mindemellett a középiskolai fejlesztésnek is kimutatható és mérhető hatása van a tanulók képességeire, erre példa a gimnáziumunk gyakorlata és eredményei.

A középiskolai tananyagtartalmak közvetítése során érdemes törekedni olyan módszertanok alkalmazására, amelyek hatékonyan, változatosan és különböző szinteken fejlesztik a tanulók olvasási és szövegértő képességeit.

Gyakran észrevétlenül maradó és meg nem értett jelenség, hogy a tankönyvi szöveg nyelvezete, fogalmai és struktúrája befogadhatatlan és jórészt értelmezhetetlen a nyelvi hátránnyal érkező tanuló számára, amennyiben magára marad a tankönyvi, magyarázó típusú szöveg értelmezésével. Az egyik lehetséges megoldás ennek a helyzetnek a kezelésére, hogy segítséget biztosítunk a tanulónak a tankönyvi szöveg értelmezésében és az új ismeretanyag elsajátítása mellett olyan gyakoroltató feladatokat is beépítünk a tanóra menetébe, amelyek alkalmasak lehetnek az óra ráhangoló, vagy reflektáló szakaszában az ismeretek előhívására, vagy elmélyítésére.

Szösszerakó

Érdemes a középiskolát elkezdő 9. osztályban a szószinten történő olvasásfejlesztést is alkalmazni a tananyag idegen szavainak, neveinek és fogalmainak a gyakoroltatására. Ehhez elég egy otthon elkészített feladatlap, de számos program is rendelkezésünkre áll, amivel gyorsan tudunk új feladatokat létrehozni. A bemutatott órán a wordwall programban található anagramma feladatot használom a tanulókkal. Miután mindenki belépett a feladatba, egyéni ütemben rakhatóak ki az összekevert betűkből a szavak, amelyek mindegyike az éppen tárgyalt tananyaghoz kapcsolódó idegen szó, név és fogalom. A tanulók eredményei egymással összevethetőek, mivel a program számolja a próbálkozások számát és a helyes megoldáshoz szükséges időt is, és ebből egy megoldói rangsort alakít ki.

A feladat szószinten fejleszti az olvasási képességet, emellett a tanulók szókincsének azt a rétegét is bővíti, amely a tankönyvi szövegek hatékonyabb befogadásához és elsajátításához szükséges. Az óra ráhangoló, vagy reflektáló szakaszában használható feladat.

IKT feladatlap

Az előző feladathoz hasonló módon a tankönyvi szöveg értelmezését és a magyarázó szöveg struktúrájának hatékonyabb befogadását segíti elő, ha nem csak a tankönyvi szöveg kérdéseire támaszkodva dolgozunk a tanulókkal, hanem mi magunk is készítünk egy feladatlapot, amely a tananyag szövegének a feldolgozását segíti. Hagyjuk, hogy a tanulók saját maguk fogalmazzák meg, hogy melyek azok a kifejezések, amelyek nem érthetőek számukra, így sokkal hatékonyabbak tudunk lenni a tananyag megértésének segítségével. A feladatlap elkészítésekor a szöveg megismerése után hagyjunk helyet annak, hogy a tanulók leírják a számukra ismeretlen kifejezéseket, majd adjunk rá lehetőséget, hogy önállóan, vagy párban járjanak utána a leírt szavak jelentésének. A gyakorlat során a tankönyvi szövegek megértéséhez szükséges szókinccs mellett fejlesztjük a szövegértési és IKT kompetenciákat is, a páros munka esetében a társas együttműködés készségeit is.

A feladatlapot folytathatjuk egy olyan szövegértő feladatsorral, amely a feldolgozandó tankönyvi szöveg struktúrájára épül. Ennek végigkövetése, és a kérdések megválaszolása segíti a tanulót a tananyagtartalom megértésében, a szöveg szerkezetének megismerésében. Ezután elkészíthetjük a szöveg vázlatát a tanulói füzetben.

Képregénykocka

Kreatív szövegalkotást segítő gyakorlat a képregénykocka elnevezésű feladat, melyben a tanulók egy irodalmi mű jelenetét ábrázolják az interneten található képek és a saját szövegük segítségével. A feladat lényege a kiválasztott helyzet többszemponútú ábrázolása, a szereplők érzelem és gondolatvilágának megjelenítése. Ezt a feladattípust jellemzően IKT eszköz bevonásával alkalmazzuk.

Elkészült képregények-

Az elkészült munkákat közösen értékeljük.

A bemutatott feladattípusok segítik tanulókat abban, hogy az egyes tantárgyakhoz kapcsolódó szaknyelvi, fogalmi ismeretek, a tankönyvi magyarázó szövegtípusok befogadhatóbbá és érthetőbbé váljanak számukra, ugyanakkor segítik és hatékonyabbá teszik a tananyaghoz kapcsolódó ismeretek közvetítését a szaktanárok számára is.